SORTLAND KOMMUNE

KONTROLLUTVALGET

årsrapport 2024

1. INNLEDNING

Kommuneloven av 22.06.2018 nr. 83 gir bestemmelser om kommunens virksomhet, organisatoriske regler, saksbehandling samt regler om tilsyn og kontroll, revisjon, mv.

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon (17.06.2019, nr. 904.) supplerer og utdyper kommunelovens regler.

2. KONTROLLUTVALGETS FORMÅL OG SAMMENSETNING

2.1 Formål

Etter kommuneloven har kommunestyret det øverste tilsyn med den kommunale forvaltning, jf. § 22-1.

For å ivareta dette tilsynsansvaret velger kommunestyret selv et kontrollutvalg som skal "forestå det løpende tilsyn med den kommunale forvaltning på sine vegne", jf. § 23-1.

2.2 Valg - sammensetning

Medlemmer av kommunestyret som ikke blir tillagt andre politiske oppgaver er som hovedregel valgbare til kontrollutvalget. Minst ett av medlemmene i kontrollutvalget skal være medlem også av kommunestyret. Kontrollutvalget har 5 medlemmer og 5 varamedlemmer oppnevnt av kommunestyret.

For at utvalgsmedlemmene skal sikres en uavhengig status i forhold til kommunen og administrasjonen har lovgiver vedtatt klare valgbarhetsregler som innebærer at valgte verken representanter i utøvende politiske organer så som formannskap eller andre kommunale organer med beslutningsmyndighet eller ansatte i kommunen ikke kan inneha verv som kontrollutvalgsmedlem.

I tillegg medførte nye kommuneloven at også «*personer som har en ledende stilling, eller som er medlem eller varamedlem av styret eller bedriftsforsamlingen, i et selskap som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i»* heller ikke er valgbare.

En ytterligere innskjerping ble innført ved at «*personer som har en ledende stilling, eller som er medlem eller varamedlem av styret i et interkommunalt politisk råd eller et kommunalt oppgavefellesskap»* heller ikke er valgbare til kontrollutvalget.

Kontrollutvalget kan ikke tillegges andre oppgaver enn det som knytter seg til kontroll- og tilsynsfunksjonen. Det vil si at kontrollutvalget ikke skal delta i den aktive politiske beslutningsprosessen.

Kontrollutvalget har hatt følgende sammensetning i 2024:

Monica Jacobsen (leder) Ap
Jørn Martinussen, (nestleder) V

Joakim Eivik, FrP
Inger Grethe Hansen, SP
Ingrid Husevåg, H

Varamedlem:
1. Kjærsti Ellingsen, Rødt
2. Jarl Inge Wærness, AP

Felles varamedlem H, FrP, SP og V;
1. Rolf Johnsen H
2. Erik Evensen, SP
3. May Lind, H
4. Bjørg Kari Arneberg Jensen, H
5. Geir Halvorsen, H

3. SAKSBEHANDLINGEN I KONTROLLUTVALGET

Utvalget har truffet sine vedtak i møter. Det er skrevet protokoll fra møtene. Utskrift av møteprotokollene er sendt til utvalgets medlemmer og ordføreren, rådmannen, oppdragsansvarlig revisor og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor.
Møtene er holdt for åpne dører.
Innkalling til møtene har vært sendt til medlemmene, første varamedlem, ordføreren, oppdragsansvarlig revisor og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor, med kopi til rådmannen.
Innkallingen har vært vedlagt saksliste og saksdokumenter.
K-Sekretariatet IKS har forestått saksutredning og sekretærhjelp.
Kommunens regnskaper er revidert av KomRev NORD IKS

4. KONTROLLUTVALGETS ARBEID I 2024

4.1 Oppgaver

4.1 Generelt om kontrollutvalgets oppgaver

Kontrollutvalget skal som nevnt ovenfor forestå det løpende tilsyn med den kommunale forvaltning (inkludert selskaper) på vegne av kommunestyret. Kontrollutvalgets oppgaver fremgår av lov, forskrift eller kommunens egne retningslinjer.

Kontrollutvalgets lovpålagte oppgaver følger av kommunelovens § 23-2:

Kontrollutvalget skal påse at

a) kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
b) det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
c) det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i

d) det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)
e) vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.

Kontrollutvalget skal videre:

- ✓ Vedta planer for utvalgets virksomhet og planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.
- ✓ Gjennomføre risiko - og vesentlighetsvurdering som grunnlag for valg av mulige forvaltningsrevisjonsprosjekter i perioden.
- ✓ Avgi uttalelse til årsregnskapet.
- ✓ Følge opp merknader fra revisor (i nummererte brev, eller i årsregnskapet).
- ✓ Rapportere resultatene av sin virksomhet til kommunestyret.
- ✓ Følge opp kommunestyrets vedtak i saker som er rapportert.
- ✓ Utarbeide budsjett for kommunens tilsyn og kontrollarbeid.

I tillegg kan kontrollutvalget ta opp andre saker ut fra sitt mandat for *kontroll og tilsyn.*

4.2 Aktiviteter gjennom året

Kontrollutvalget har hatt fem møter i 2024. Møtene har vært lagt til rådhuset. Utvalget har behandlet 55 saker.

Inger Grethe Hansen deltok for kontrollutvalget på NKRFs kontrollutvalgskonferanse,

4.3 Forhold som er behandlet i 2024

Av saker som har vært behandlet i kontrollutvalget nevnes de viktigste:

REGNSKAP/REGNSKAPSREVISJON:

Kontrollutvalgets har flere oppgaver knyttet til regnskapsrevisjonen. Den mest sentrale er det såkalte «på-se» ansvaret overfor kommunens revisor. Det betyr at kontrollutvalget blant annet skal påse at kommunes regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Det er kommunens regnskapsrevisor KomRev NORD IKS som utfører revisjonen og gjennomfører andre revisjonshandlinger, herunder utsteder revisjonsberetninger. Kontrollutvalgets «på-se» ansvar ivaretas gjennom en rekke løpende orienteringer og tilbakemeldinger fra revisor gjennom året.

- ✓ **Rapportering fra revisor om Sortland kommunes årsregnskap for 2023**
  Kontrollutvalget mottar en utførlig rapportering fra revisor i forbindelse med utvalgets behandling av sak om kontrollutvalgets uttalelse om kommunens årsregnskap. Rapporteringen er både en del av kontrollutvalgets generelle tilsyn med den kommunale

forvaltningen og ivaretakelse av kontrollutvalgets påseeransvar overfor kommunens revisjon. Tilsvarende gjelder for de kommunale foretakene.

- ✓ **Sortland kommunes årsregnskap for 2023**
  Kontrollutvalget har avgitt uttalelse til kommunens årsregnskap for 2023.

- ✓ **Rapportering fra revisor om Sortland Havn KFs årsregnskap for 2023**

- ✓ **Sortland Havn KFs årsregnskap for 2023**
  Kontrollutvalget har avgitt uttalelse til foretakets årsregnskap for 2023.

- ✓ **Rapportering fra revisor om Kulturfabrikken Sortland KFs årsregnskap for 2023**

- ✓ **Kulturfabrikken Sortland KFs regnskap for 2023**
  Kontrollutvalget har avgitt uttalelse til foretakets årsregnskap for 2023.

- ✓ **Rapportering fra revisor – revisjonsstrategi 2023 – Sortland kommune**
  Revisjonens fremleggelse av revisjonsstrategien for kontrollutvalget inngår i kontrollutvalgets oppfølging av sitt påseeransvar overfor revisor. Ved rapporteringen av revisjonsstrategien formidler revisjonen de sentrale forholdene i sin risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal ligge til grunn for revisjonens arbeid
  Kontrollutvalget tok revisors rapportering til orientering

- ✓ **Rapportering fra revisor – revisjonsstrategi 2023 – Kulturfabrikken Sortland KF**
  Kontrollutvalget tok revisors rapportering til orientering

- ✓ **Rapportering fra revisor – revisjonsstrategi 2023 – Sortland Havn KF**
  Kontrollutvalget tok revisors rapportering til orientering

- ✓ **Interimsrapportering fra revisor**
  Dette er rapportering fra den løpende revisjonen og gir kontrollutvalget anledning til å påse om revisjonen foretas i henhold til den fremlagte revisjonsstrategien.

- ✓ **Oppdragsansvarlig revisors uavhengighetsvurdering – Sortland kommune, Sortland Havn KF og Kulturfabrikken Sortland KF**
  Kontrollutvalget tok oppdragsansvarlig revisors uavhengighetsvurdering til orientering.

- ✓ **Rapportering fra revisor – gjennomført forenklet etterlevelseskontroll for 2023**
  Ved kommunelovens av 2018 er revisor pålagt å avlegge en forenklet etterlevelseskontroll av kommunens økonomiforvaltning. Kontrollens innhold skal omfatte forhold som ellers ikke undersøkes av revisor. Den skal være basert på risiko- og vesentlighetsvurdering. Resultatet av kontrollen skal rapporteres til kontrollutvalget. Etterlevelseskontrollen har rettet seg mot selvkost for vann, avløp og renovasjon.

  Revisor har kontrollert etterlevelse av reglene om vederlagsberegning ved langtidsopphold i sykehjem. Kontrollen omfatter om kommunen:
  1. Har gjennomført etterberegning av vederlag i 2023 for vederlag for opphold på sykehjem i 2022.
  2. At beregnet vederlag er i henhold til forskriftens bestemmelse.

Kontrollen avdekket ikke forhold som indikerte manglende etterlevelse av de aktuelle bestemmelsene.

- ✓ **Risiko- og vesentlighetsvurdering – forenklet etterlevelseskontroll 2024**
  Revisor orienterte om risiko- og vesentlighetsvurderingen som begrunner valg av undersøkelsestema for kontrollen av kommunens økonomiforvaltning for 2024.

- ✓ **Rapportering fra revisor – gjennomført forenklet etterlevelseskontroll for 2024**
  Ved kommunelovens av 2018 er revisor pålagt å avlegge en forenklet etterlevelseskontroll av kommunens økonomiforvaltning. Kontrollens innhold skal omfatte forhold som ellers ikke undersøkes av revisor. Den skal være basert på risiko- og vesentlighetsvurdering. Resultatet av kontrollen skal rapporteres til kontrollutvalget. Etterlevelseskontrollen har rettet seg mot selvkost for vann, avløp og renovasjon.

  Revisor har kontrollert etterlevelse av reglene om tildeling av startlån fra Husbanken.

  Kontrollen avdekket ikke ett forhold hvor revisor vurderer at søknad om startlån er avslått med en begrunnelse som ikke er i samsvar med forskriften. Det er utstedt nummerert revisjonsbrev som følge av dette.

- ✓ **KomRev NORDs engasjementsbrev - Sortland Havn KF**
  I revisors engasjementsbrev presiserer revisor sin forståelse av revisjonsoppdraget, samt hvilke kvaliteter revisor forutsetter at kommunens regnskap og regnskapsavleggelse har. Brevet har ingen betydning med hensyn til lov- og forskriftsbestemte krav til revisor. Disse er bindende for revisor og kan ikke fravikes. Det samme gjelder revisjonsstandarder. Engasjementsbrevet kan imidlertid avklare forhold som innhold og hyppighet i revisors rapporteringer m.m., slik at brevet har en avtalerettslig betydning. Kontrollutvalget behandler engasjementsbrevet og tilkjennegir sine forventninger til revisors utførelse av oppdraget. Revisor sender vanligvis engasjementsbrev i begynnelse av en valgperiode.

- ✓ **KomRev NORDs engasjementsbrev - Kulturfabrikken Sortland KF**

Nummererte revisjonsbrev:

Ifølge kommunelovens § 24-7 påhviler det revisor en informasjonsplikt for en rekke forhold overfor kontrollutvalget. Rapporteringen skal skje skriftlig i form av fortløpende nummererte brev til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren. Kontrollutvalget har i henhold til kontrollutvalg- og revisjonsforskriftens § 3 en plikt til å påse at skriftlige påpekninger fra revisor blir fulgt opp.

Revisor har utstedt følgende nummererte brev i 2024:

- ✓ **Revisjonsbrev nr. 21– Forenklet etterlevelseskontroll: Startlån *(Sortland kommune)***
  Revisjonsbrevet er foranlediget av følgende forhold: Søknad om startlån er avslått med henvisning til at søknaden ikke er knyttet til en konkret bolig. Videre er det vist til at kommunen må prioritere bruken av husbankmidlene til startlån. Det følger imidlertid av Husbankens veileder for tildeling av startlån at det er vanlig å gi lån som finansieringsbevis. Videre hadde kommunen en stor del av lånemidlene udisponert på

tidspunktet den aktuelle søknaden ble behandlet. Avslaget ble gitt i juni. Pr. 28.11.2024 var ca. 20,9 av totalt 30 millioner bokført som utlånt.
Kontrollutvalget har bedt kommunedirektøren om å besvare revisjonsbrevet. Svarfrist er 31.1.2025. Saken er ikke avsluttet fra kontrollutvalgets side.

- ✓ **Revisjonsbrev nr. 13 – Årsregnskap 2023** ***(Sortland Havn KF)***
  Revisjonsbrevet gjelder manglende avsetning av tap i balansen for usikker kundefordring. Brevet er tilfredsstillende besvart, og saken er avsluttet fra kontrollutvalgets side.

- ✓ **Revisjonsbrev nr. 4 – Manglende internkontroll for kafevirksomheten** ***(Kulturfabrikken Sortland KF)***
  Revisjonsbrevet gjelder manglende varetellinger og bruttofortjenesteanalyser. Dette er forhold revisor har tatt opp over flere år. Brevet er tilfredsstillende besvart. Revisor vil følge opp implementeringen av de beskrevne rutiner. Saken er avsluttet fra kontrollutvalgets side.

FORVALTNINGSREVISJON:

Forvaltningsrevisjon er systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. I valgperioden skal kontrollutvalget sørge for at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon av utvalgte deler av kommunens virksomhet, og av utvalgte selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i. Forvaltningsrevisjon utføres av KomRev NORD etter bestilling fra kontrollutvalget. Hvilke saker som skal bli gjenstand for en forvaltningsrevisjon bestemmes av kommunestyret eller av kontrollutvalget selv etter særskilt delegasjonsfullmakt.

- ✓ **Forvaltningsrevisjon -** ***Vannforsyningssikkerhet***
  Forvaltningsrevisjonsrapporten er levert og behandlet av kontrollutvalget og kommunestyret. Rapportering om oppfølging av kommunestyrets vedtak er ikke behandlet av kontrollutvalget. Det er bedt om oppdatering av status for oppfølgingen. Saken er ikke avsluttet fra kontrollutvalgets side.

- ✓ **Forvaltningsrevisjonsrapport** ***«Elevenes psykososiale miljø»***
  Forvaltningsrevisjonsrapporten er levert og behandlet av kontrollutvalget og oversendt til kommunestyret. Kommunestyret har behandlet saken og bedt kommunedirektøren om å rapportere om oppfølgingen til kontrollutvalget innen 1.12.2024. Kontrollutvalget har ikke mottatt rapportering pr. 15.1.2024. Saken er ikke avsluttet fra kontrollutvalgets side.

- ✓ **Forvaltningsrevisjonsrapport** ***«Kvalitet i rus- og psykiatritjenesten***
  Revisor har gitt følgende anbefalinger:

På bakgrunn våre funn, vurderinger og konklusjoner i denne rapporten anbefaler vi Sortland kommune

- Å vurdere behovet for videreutvikling sitt styringssystem med hensyn til tjenestetilbudet overfor innbyggere med psykisk sykdom og rusavhengighet, herunder:
  - Eventuelle tiltak for å styrke arbeidet med kartlegging og videreutvikling av kompetanse hos relevante medarbeidere
  - Jevnlig gjennomføring av medarbeidersamtaler ved *Avdeling for psykisk helse og rus*
  - Eventuelle tiltak for å styrke oppfølgingen av gjennomførte risiko- og sårbarhetsanalyser
- Å sørge for at alle tjenestemottakere som har rett til og ønsker utarbeidelse av individuell plan etter helse- og omsorgstjenesteloven § 7-1, får slik plan utarbeidet
- Å forbedre rutinene for dokumentering av tjenestetilbudet til innbyggere med psykisk sykdom og rusavhengighet

Kontrollutvalget har vurdert kommunedirektørens rapportering om oppfølgingen av anbefalingene som tilfredsstillende og rapportert til kommunestyret. Saken er avsluttet fra kontrollutvalgets side.

✓ **Bestiling av forvaltningsrevisjon – byggesaksbehandling**
Bestilling er iverksatt i henhold til kommunestyrets vedtak i sak om budsjett og økonomiplan. Forslag til bestilling til KomRev NORD er forelagt kommunestyret før iverksettelse, og kommunestyrets innspill er inntatt i det endelige forslaget.

✓ **Bestilling av forvaltningsrevisjon – utbygging – Lilandsvannet**
Prosjektet er første prosjekt i ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Kontrollutvalget har behandlet sak om bestilling av prosjektet og sendt bestilling til KomRev NORD.

✓ **Oppdragsansvarlige forvaltningsrevisorers uavhengighetsvurdering i forhold til Sortland kommune, Sortland Havn KF og Kulturfabrikken Sortland KF**
Kontrollutvalget tok oppdragsansvarlige forvaltningsrevisorers uavhengighetsvurdering til orientering.

Ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

✓ **Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll**
Kontrollutvalget har utarbeidet forslag til ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Forslaget er oversendt til kommunestyret.

EIERSKAPSKONTROLL

Eierskapskontroll er lovpålagt og skal utføres av revisor. Formålet med eierskapskontroll er primært å undersøke om kommunens eierrepresentant i selskapers eierorganer opptrer i henhold til kommunens eierskapsstrategi og eventuelle vedtak fra kommunestyret.

ANDRE SAKER:

- ✓ **Henvendelse om habilitet fra Sortland Arbeiderparti**
  En henvendelse om habilitet ble ikke behandlet av kontrollutvalget. Kommunestyret hadde tatt stilling til spørsmålet. Kontrollutvalget har ikke adgang til å overprøve kommunestyrets vurderinger.

- ✓ **Inngåelse av leiekontrakt uten konkurranse**
  Saken ble tatt opp av kontrollutvalgsmedlem under «Eventuelt». Saken gjaldt et kommunalt eid selskap. Anskaffelsesreglene gjelder ikke for leie av eksisterende eksisterende bygninger. Det er dessuten uklart hvor langt kontrollutvalgets mandat rekker når det gjelder selskaper. Kommuneloven selv omhandler bare eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Eierskapskontroll er kontroll med kommunens ivaretakelse av sitt eierskap. Forvaltningsrevisjon forutsetter at det kan oppstilles revisjonskriterier, typisk regler, allment aksepterte normer, bindende vedtak etc. Dette lar seg ikke gjøre når det ikke foreligger regler e.l.

Oversikten er ikke uttømmende.

****

Årsrapporten er vedtatt av kontrollutvalget i møte 19.2.2025 (sak 3/25).